

POCHADZAĆ (31) *vb impf*

o oraz drugie a jasne; w inf: -chadz- (6), -chádz- (4) *Mącz* (6:4); w imp: -chádz-; w pozostałych formach: -chádz- (17), -chadz- (1) *SkarŻyw*.

inf pochadzać (11). ◇ *praes* 1 sg pochádzam (3). ◇ 3 sg pochádzą (3). ◇ 3 pl pochádzają (1). ◇ *praet* [3 sg f pochádzała.] ◇ 1 pl m pers pochádzaliśmy (1). ◇ 3 pl m pers pochádzali (2). *subst* pochádzały (1). ◇ *imp* 2 sg pochádzaj (2). ◇ 2 pl pochádzajcie (1). ◇ *con* 2 sg m byś pochádzął (1). ◇ 3 pl m pers by pochádzali (1). ◇ *part praes act* pochádzając (4).

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde* także XVII w. (z *Cn*).

1. *Isć, posuwać się naprzód; ambulare PolAnt; contendere, currere, gradi, ire, pergere, petere, proficere Mącz* (22) : *Curriculo celeri ire*, Prętko pochadzać. *Mącz* 74a; *Contendo*, Ciągnę/ mknę/ prowadzę fie/ pochadzam/ ydę *Mącz* 444b, 116a, 350d; Nie tylko to może Iedzne [!] Ipráwować/ ále y piezemi gdy będą dobrze zbrojni ktemu ćwiczeni/ áby fie nie miefzáli y tu y owdzie/ iedno według známion Itırńzych pochádzáli. *BielSpr* 23v; [Pořyp co źrze/ vczyń nęť/ przy koniu pochadzay *BielawMysł* [E4]].

pochadzać za kim (2): *BielKom* A3v; CHłop przez rámię powieśił Liá przedawáiąc/ Drugi go k Iukni przyřzył/ zá nim pochadzáiąc. *RejFig* Bb3.

pochadzać dokąd w jakim kierunku (6): *Versi ad laevam petebamus Coloniam*, Udawřzy fie ná lewą rękę/ pochádzáliřmy ku Kólnu. *Mącz* 183a; Trojanie z wielkim hukiem w pole pochádzali *KochMon* 19; *KochProp* 14; [Otwin(?)*Erot* 10]. *Cf* »pochadzać przedsię«.

W charakterystycznych połączeniach: pochadzać prędko, spólem, z wielkim hukiem.

Zwroty: »ochotnie pochadzać« = cursim currere, cursum contendere Mącz (5): *Si graderere tantum quantum loquere iam esses ad forum*, Byś ták ochotnie pochadzał yáko mówiwř yuřzbyś dawno był v rinku. *Mącz* 440d, 74a, 346b, 441b, 444b.

»pochadzać przedsię [= *naprzód*]« = *pergere viam Mącz* (3): *Tenere cursum*, Pochadzać przed fie. *Mącz* 446a, 439b, 492a.

a. *O koniu lub jeździe konnej* (1) : *Citato valere equo et citato gradu*. Prętko á skokiem pochádzać. *Mącz* 53b.

b. *O podróży okrętem* (1) : *Vela ventis permittere*, Okręt puścić precz/ pochádzać/ to yeřt ważyć fie puścić fie w ymię boże ná Izczęście. *Mącz* 479a.

c. *O kołach pojazdu* (1) : Gdy tedy chodźily [koła]/ na cztery řtrony pochádzály/ á chodząc nie obráćály fie *BibRadz Ez* 10/11.

d. *W imp: idź stąd, odejź* (1) : *Facesse hinc, wieřfie precz/ pochadzay/ poryway lie ztąd*. *Mącz* [114]a.

2. *Przechadzać się, chodzić tu i tam; otiose inambulare Cn* (3) : Przy tym czafie przed řamym zleżeniem ma Pani brzemienna lekky pochadzac zchyláiąc fie częřto ku ziemi *FalZioł* V 19d; Iednego vcźciwego y naboźnego człęká częřto w táiemnicy sřłuchał ieden/ á on myląc y pochádzáiąc częřto mowił: [...] *SkarŻyw* 294.

pochadzać po czym (1): A řnadź máło nie lepřzá [rozkosz] ma pod řtrzechą kokořz. Która řobie po řmieciach pochadzáiąc gdacze/ A wygrzebřzy zyarneczko polátuiąc řkacze. *RejWiz* 4v.

3. Rozwijać się, postępować (4) :

a. Pod względem tempa: szybko postępować, zmierzać do końca, przyspieszać (2) :

pochadzać czym (1): Urgere institutum, Pochádzác fwym przedfiewzięciem/ przinąglác temu co fie przed fie wzięło. *Mącz* 508c.

Zwrot: »pochadzać przedsię« (1): Opus fervet, Robotá pochadza przedfię precz/ to yeft/ żadne fie omiełzkánie w rzeczy nie dzieye. *Mącz* 121a.

b. Pod względem stopnia i jakości: stawać się silniejszym, doskonalszym (2) : Proveniunt studia hilaritate, Náuki pochadzáyą/ roftą/ mnożą fie od wefołości *Mącz* 483b; Progressionibus uti, Pochádzác/ co dáley to fie bárzief zámágác. *Mącz* 510b.

4. Zwycięzać, poskramiać [kogo, [co]] (1) :

[*Przen: Ktorzy nie tą proftą wodą Ale fercá fwego zgodą Ktora fercá pochadzálá Tác práwie grzechy zgładzálá MorawRozm Gv.*]

a. Brać górę (1) : Lecz zda mi fie iż ftárfzy/ młodszego pochadza [*tj. stateczność bierze w nim górę nad płochością*] *RejZwierz* 74v.

5. Pochodzić, powstawać [z czego] (1) : Ludzkością/ záchowánief/ tym wiele nágradza [*Sebastian z Mielca*]/ Bo to nigdy ze złego/ fercá nie pochadza. *RejZwierz* 54v.

Synonimy: 1. iść; 2. spacerować; 3.a. przynaglać, przyśpieszać; b. mnożyć się, rość; 4. przewyższać, zwyciężać; 5. poczynać się, powstawać, zaczynać się.

Formacje współrdzenne cf CHODZIĆ.

EW, (JDok)